

УДК 378:372.881.1(045)

Устименко О. М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет,
ustymenko@knlu.edu.ua

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

У статті описано структуру і зміст навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов «Проектна технологія навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти». Зокрема, обґрунтовано актуальність використання проектної технології в навчанні іноземних мов і культур школярів та викладання запропонованої дисципліни майбутнім учителям на четвертому курсі бакалаврату. Визначено завдання навчальної дисципліни, сформульовано професійно-методичні знання та вміння майбутніх учителів іноземних мов, необхідні їм для планування, організації, реалізації та контролю іншомовної проектної діяльності школярів. Представлено чотири тематичних модулі дисципліни, які складаються з лекційних і практичних занять, а також самостійної позааудиторної роботи студентів. Наведено приклади навчально-методичних завдань для самостійної роботи, модульної контрольної роботи і заліку.

Ключові слова: проектна технологія; майбутні вчителі іноземних мов; навчальна дисципліна професійно-методичної підготовки; учні закладів загальної середньої освіти.

Устименко О. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри методики преподавания иностранных языков и информационно-коммуникационных технологий,
Киевский национальный лингвистический университет,
ustymenko@knlu.edu.ua

СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ «ПРОЕКТНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ И КУЛЬТУРАМ УЧАЩИХСЯ СРЕДНИХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ»

В статье описаны структура и содержание учебной дисциплины профессионально-методической подготовки будущих учителей иностранных языков «Проектная технология обучения иностранным языкам и культурам учащихся средних общеобразовательных учебных заведений». В частности обоснована актуальность использования проектной технологии в обучении иностранным языкам и культурам школьников и преподавания предложенной дисциплины будущим учителям на четвертом курсе бакалавриата. Определены задания учебной дисциплины, сформулированы профессионально-методические знания и умения будущих учителей иностранных языков, необходимые им для планирования, организации, реализации и контроля иноязычной проектной деятельности школьников. Представлено содержание четырех тематических модулей дисциплины, которые состоят из лекционных и практических занятий, а также самостоятельной внеаудиторной работы студентов. Приведены примеры учебно-методических заданий для самостоятельной работы, модульной контрольной работы и зачета.

Ключевые слова: проектная технология; будущие учителя иностранных языков; учебная дисциплина профессионально-методической подготовки; учащиеся средних общеобразовательных учебных заведений.

Ustymenko, Olga,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Language Teaching Methods, Information and Communication Technologies,
Kyiv National Linguistic University,
ustymenko@knlu.edu.ua

THE STRUCTURE AND CONTENT OF THE DISCIPLINE “APPLYING PROJECT-BASED APPROACH TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES AT SECONDARY GENERAL EDUCATION SCHOOLS”

Project-based learning (PBL) is no longer considered as an additional or optional teaching method, and the ability to apply it is now an integral part of the professional methodological competence of a modern Ukrainian teacher. In this regard, the issue of methodological training of pre-service foreign language teachers to use PBL in teaching foreign languages and cultures to pupils of secondary general education schools is extremely important. So, the purpose of this article is to describe the structure and content of the academic discipline “Applying project-based approach to teaching foreign languages and cultures at secondary general education schools”. The aim of this discipline is to familiarize pre-service teachers with theoretical basis and applied methodology of using PBL and digital technologies in teaching foreign languages and cultures to pupils, to build necessary professional skills of implementing foreign language and culture PBL effectively at Ukrainian secondary schools. As a result, the university students are supposed to acquire knowledge about the history and theory of project-based approach, the characteristics of PBL, the methodological typology of projects, the stages of pupils' project activities, the ways of integrating PBL into educational and extra-curricular process, the assessment of pupils' PBL performance outcomes, the ways of using digital tools in foreign language and culture PBL. The academic discipline consists of four thematic modules of lecture and practical lessons, and extracurricular self-study work of university students. Some examples of self-study, end-of-course, and credit tasks are given in this work. The prospects of further research studies of the issue under consideration are concerned with the syllabus design of a special academic discipline course aimed at methodological training of pre-service university teachers of foreign languages to use project-based approach at Ukrainian higher education institutions.

Key words: PBL; pre-service foreign language teachers; professional academic discipline of methodological training; pupils of secondary general education schools.

Постановка проблеми. Сьогодні головним завданням шкільної освіти є підготовка покоління третього тисячоліття до творчого життя в сучасних інформаційних умовах, критичного сприйняття та засвоєння різноманітної та багатозначної інформації, оволодіння новими способами спілкування і співпраці, що створює нагальну необхідність надання традиційному навчанню інноваційного імпульсу, справжньої діалогічності освітнього процесу, перебудови педагогічного мислення вчителя. Сучасні інструменти організації навчальної діяльності учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) висувають високі вимоги до вчителя: він має бути творчим і майстерним фахівцем, повинен володіти новітніми педагогічними технологіями і формами роботи. У зв'язку з цим вагомого значення набуває потенціал технологій, здатних забезпечити інноваційні форми і методи навчання в «новій українській школі». Зокрема, у Законі України про освіту (2017) та в Державному стандарті початкової загальної освіти (2018) проектна технологія, а саме проектне навчання і проектно-дослідницька діяльність учнів, визначаються провідними, а з-поміж «наскрізних умінь» [2; 3] називаються «вміння 21-го століття» (the 4Cs of 21st century skills) – уміння критично мислити (critical thinking skills), спілкуватися (communication skills), співпрацювати (collaboration skills), творити (creativity skills) [6].

Уміння критично мислити – це насамперед уміння визначати і розв'язувати проблему, критично аналізувати й оцінювати інформацію та приймати відповідні рішення. Уміння спілкуватися є здатністю донести власну думку до співрозмовника, почути і зрозуміти іншого, знайти компроміс, використовуючи відповідні вербальні та невербальні засоби комунікації. Уміння співпрацювати передбачають взаємодію, здатність працювати в команді задля досягнення спільної мети, гнучкість, взаємовідповідальність, партнерство. Креативні вміння є надзвичайно важливими для того, щоб у недалекому майбутньому роботизованому суспільстві людина залишалася творчою особистістю. Креативність – це творчий підхід у розв'язанні різних завдань і проблем. При цьому всі вищезазнані вміння мають розвиватися в умовах міжпредметності, адже в реальному житті все взаємопов'язане.

Очевидно, що останні зміни вітчизняних освітніх парадигм зумовлюють необхідність формування в школярів не просто «наскрізних умінь», а *проектної компетентності*. Тому саме проектна технологія, яка інтегрує творчі, проблемні, пошу-

кові, дослідницькі, групові, інтерактивні, презентаційні, рефлексійні та інші методи, прийоми і засоби навчання, завдяки своїм універсальним дидактичним властивостям покликана забезпечити формування проектної компетентності учнів ЗЗСО. Проектна технологія не лише підвищує рівень мотивації учнів, надає їм свободу творчості, дозволяє вчителю ефективніше використовувати навчальний і позакласний час, диференціювати процес оволодіння іноземними мовами і культурами (ІМіК) з урахуванням індивідуальних особливостей школярів, тобто вивести процес навчання на принципово новий рівень, але й сприяє ефективному формуванню іншомовної комунікативної компетентності учнів ЗЗСО, оскільки спрямована на взаємопов'язане використання всіх видів іншомовного мовленнєвого спілкування та знань з різних навчальних дисциплін з метою створення школярами особистісних творчих продуктів у певних автентичних ситуаціях навчальної та соціально-культурної діяльності.

Отже, проектну технологію сьогодні слід розглядати не як додатковий чи факультативний метод навчання, а як інноваційний спосіб організації освітнього процесу. У зв'язку з цим уміння ефективно застосовувати проектну технологію має стати невід'ємним складником професійної методичної компетентності сучасного вчителя. Отже, наразі питання *професійно-методичної підготовки майбутніх учителів до використання проектної технології в навчанні ІМіК учнів ЗЗСО є актуальним*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні питання проектного навчання різних дисциплін, у тому числі ІМіК, як школярів, так і студентів досліджувалися Е. Г. Арванітопуло, Г. Бекетт, М. Ю. Бухаркіною, Н. Відалем, С. Гайер, С. Гейнсом, І. В. Дубко, С. Естейр і Х. Заноном, Л. Катц, О. В. Кіршовою, Н. Ф. Коряковцевою, М. Легутке, Н. Ю. Пахомовою, Л. І. Палаєвою, Є. С. Полат, Р. Рібе, Ф. Столлер, М. А. Ступницькою, Я. В. Тараскіною, В. В. Тітовою, Т. Хатчинсоном, А. Фінчем, Д. Фрід-Бут, І. Д. Чечель, І. М. Шелавіною та іншими вченими. Крім того, пропонувалися лекційні та практичні навчальні курси для студентів філологічного профілю (Е. Г. Арванітопуло; М. А. Ступницька) і вчителів іноземних мов (М. Ю. Бухаркіна; Н. Ю. Пахомова) з ознайомлення з основами проектно-методики, розроблення і використання проектів у навчанні ІМіК у ЗЗСО. Однак проблема формування *проектної компетентності*, а саме професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних

мов до планування, прогнозування, організації, координування, аналізу та оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів ЗЗСО з використанням сучасних цифрових технологій у світлі актуальних вітчизняних освітніх потреб, досі залишається недостатньо вивченою.

Отже, **мета цієї статті** – описати структуру і зміст *навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО»*, розробленої для студентів четвертого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «014 Середня освіта» з метою формування у них професійно-методичної проектної компетентності. Ця дисципліна може також викладатися студентам спеціальності «035 Філологія», наприклад, як курс за вибором з циклу психолого-педагогічних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазначимо, що зміст навчальної дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» ґрунтується на знаннях і вміннях, попередньо набутих студентами бакалаврату в результаті вивчення нормативного курсу методики навчання ІМіК учнів ЗЗСО. Студенти також мають володіти знаннями основ психології та педагогіки і відповідними психологічними та педагогічними вміннями. Оволодіння навчальним матеріалом у межах дисципліни відбувається циклічно, а приріст знань і вмінь – концентрично. Важливо, щоб майбутні вчителі прослухали цей навчальний курс до проходження шкільної педагогічної практики, щоб бути готовими до використання проектної технології та мати можливість продемонструвати здатність інтегрувати класну і позакласну проектну діяльність в освітній процес з іноземної мови у ЗЗСО.

Завданнями дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» є 1) ознайомити майбутніх учителів з теоретичними засадами і методикою проектного навчання ІМіК учнів ЗЗСО із застосуванням цифрових технологій та 2) сформулювати в студентів необхідні професійно-методичні знання і вміння, які дозволять їм ефективно реалізовувати можливості інноваційної проектної технології. Отже, у результаті вивчення цього навчального курсу студенти мають бути **здатними** методично коректно використовувати проектну технологію навчання ІМіК в освітньому процесі в ЗЗСО та ефективно виконувати функції учителів проектного навчання ІМіК.

У процесі оволодіння пропонованою дисципліною, студенти здобувають **знання** про історію

розвитку педагогічної проектної технології, психологічні, дидактичні та методичні характеристики проектного навчання ІМіК, методичну типологію навчальних проектів, етапи і моделі іншомовної проектної діяльності школярів, способи інтегрування проектної діяльності учнів в освітній процес з іноземної мови у ЗЗСО, систему контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів, шляхи і способи застосування цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК у ЗЗСО. Опанувавши цей навчальний курс, студенти мають **уміти** ефективно планувати, організовувати, координувати та оцінювати іншомовну проектну діяльність учнів, методично коректно добираючи і творчо використовуючи цифрові технології, які поділяються на: 1) навчальні, освітні, наукові та автентичні інтернет-ресурси, 2) медіасховища, у яких зберігаються навчальні матеріали, 3) веб-платформи і програми, за допомогою яких можна створити, візуалізувати, презентувати навчальні матеріали, 4) веб-платформи, шаблони, програми для створення контрольних завдань та інструментів різних форматів, 5) веб-платформи, що допомагають створювати навчальне інформаційно-комунікаційне середовище і керувати ним. Це означає, що для виконання певних навчально-методичних завдань у четвертокурсників має бути сформована принаймні на загальнокористувальному рівні [4] інформаційно-комунікаційна компетентність учителя іноземної мови. Наприклад, для того щоб розробити навчальний проект для школярів у форматі веб-квесту, студенти мають уміти працювати з веб-шаблонами, конструкторами сайтів для створення веб-сторінок та/або сайтів і впевнено користуватися інструментами цих сервісів задля оформлення своїх веб-продуктів.

Отже, програма дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» охоплює чотири *тематично-змістових модулі*, які складаються з лекцій, практичних занять і позааудиторної самостійної роботи студентів. Самостійна робота полягає у виконанні студентами різних професійно орієнтованих навчально-методичних завдань, укладанні проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови, підготовці до написання модульної контрольної роботи. Представимо *структуру* дисципліни в Табл. 1.

Наведемо короткий *зміст* тематичних модулів навчальної дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО».

Структура навчальної дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО»

Номер і назва модуля, тематика занять	Види занять, кількість навчальних годин	Усього годин	З них:		
			Лекції	Практичні заняття	Позааудиторна самостійна робота
Змістовий модуль 1. Роль і місце проектної технології в методиці навчання ІМіК		6	4	0	2
Тема 1. Історія розвитку проектної технології навчання ІМіК		2	2	0	0
Тема 2. Загальна характеристика проектної технології навчання ІМіК		4	2	0	2
Змістовий модуль 2. Типологія проектів для навчання ІМіК учнів ЗЗСО		8	2	2	4
Тема 3. Методична типологія навчальних іншомовних проектів		8	2	2	4
Змістовий модуль 3. Реалізація проектного навчання ІМіК у ЗЗСО		36	6	8	22
Тема 4. Етапи і моделі іншомовного проектування		14	2	4	8
Тема 5. Використання цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК		14	2	4	8
Тема 6. Проекти в іншомовній позакласній діяльності школярів		8	2	0	6
Змістовий модуль 4. Контроль та оцінювання в проектному навчанні ІМіК		18	2	4	12
Тема 7. Система контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів ЗЗСО		18	2	4	12
Підготовка до модульної контрольної роботи		2	0	0	2
Модульна контрольна робота		2	0	2	0
Разом:		72	14	16	42

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

РОЛЬ І МІСЦЕ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ІМІК

*Тема 1. Історія розвитку проектної технології навчання ІМіК.
Тема 2. Загальна характеристика проектної технології навчання ІМіК.*

Цілі: 1) ознайомити студентів з поняттями педагогічної проектної технології та проектного навчання ІМіК, історичним розвитком проектної технології, показати її роль і місце в сучасній методиці навчання ІМіК; 2) надати психологічну, дидактичну та методичну характеристики проектної технології навчання ІМіК учнів ЗЗСО; 3) продемонструвати особливості використання проектної технології навчання ІМіК на різних ступенях шкільної освіти; 4) ознайомити студентів зі складнощами організації проектного навчання ІМіК в українських ЗЗСО.

Основні поняття: проектна діяльність; проблема; проблемне навчання; проблемне завдання; метод проектів; проектна технологія; проектне навчання; навчальна автономія; етапи розвитку педагогічної проектної технології; вимоги

до застосування проектної технології; психологічні, загальнодидактичні та методичні принципи організації проектного навчання ІМіК; «зона найближчого розвитку»; ознаки проектної технології навчання ІМіК; проектна компетентність; проектні вміння; особливості використання проектної технології навчання ІМіК на різних ступенях шкільної освіти; труднощі використання проектної технології в навчанні ІМіК учнів ЗЗСО.

Основні проблеми: головні досягнення кожного етапу становлення педагогічної проектної технології; розробники проектної технології та їхні провідні ідеї; визначення проектної технології і проектного навчання ІМіК; сучасні роль і місце проектної технології в навчанні ІМіК; загальна характеристика проектної технології навчання ІМіК учнів ЗЗСО; структура іншомовної проектної компетентності школярів; особливості використання проектної технології в навчанні ІМіК учнів різного шкільного віку; труднощі впровадження проектної технології в освітній процес з іноземної мови в українських ЗЗСО.

Провідні ідеї. Проектна технологія навчання ІМіК є особистісно орієнтованою педагогічною технологією, спрямованою на організацію творчої навчально-пізнавальної самостійної іншомовної діяльності школярів з метою розв'язання ними проблемного завдання через його детальне розроблення та отримання практичного результату, оформленого певним чином. Проектна технологія – універсальна технологія навчання ІМіК, що має довгу і продуктивну історію розвитку, інтегрує різноманітні методи, технології, прийоми, засоби навчання задля ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності школярів і формування в них «умінь 21-го століття». **Іншомовна проектна діяльність** учнів – це їхня творча іншомовна навчально-пізнавальна комунікативна діяльність, проблемна за формою подання навчального матеріалу, практична за способом його використання, інтелектуально навантажена за змістом і самостійна за характером здобуття знань, формування навичок та розвитку вмінь і стратегій. **Проектне навчання ІМіК** є розвивальним, концентрованим на учневі навчанням, що являє собою організацію самостійної роботи школяра з виконання ланцюжків послідовно побудованих проектів (комплексів вправ і завдань з оволодіння ІМіК), які формують індивідуальну іншомовну освітню траєкторію учня. Головними **характеристиками проектного навчання ІМіК** є такі: повна орієнтованість на учня, урахування його особистісно-значущої, пізнавальної мотивації; групова взаємодія школярів; суб'єкт-суб'єктні, партнерські взаємовідносини між учителем та учнями; наявність проблемно-пошукового завдання, спрямованого на досягнення матеріального, особистісного, кінцевого продукту як результату самостійної навчально-пізнавальної, інформаційно-дослідницької, конструктивно-практичної, творчої діяльності школяра; розвиток навчальної автономії та креативності учня; розвиток його навчально-стратегічної компетентності; міжпредметність та інтегративність; автентичність (реальність) змісту навчання; взаємопов'язане використання усіх видів іншомовного спілкування; опосередковане використання іноземної мови – залучення процесу засвоєння ІМіК до реальної інформаційно-освітньої, проектно-дослідницької та соціально-культурної діяльності. **Іншомовна проектна компетентність** учня – це його готовність і здатність, за умови наявності мотивації, організувати власну іншомовну проектну діяльність задля розв'язання певного проблемного завдання. Проектна компетентність школяра складається зі знань технології проектування, проект-

них умінь та досвіду іншомовної проектної діяльності. **Проектні вміння** – це група вмінь, що охоплює вміння планувати, реалізовувати та аналізувати власну іншомовну проектну діяльність відповідно до цілей проекту і проблемного завдання, а саме: 1) виокремлювати і формулювати проблему в результаті вивчення проблемної ситуації (проблематизація); 2) визначати цілі проектної діяльності (цілепокладання); 3) поетапно планувати власну проектну діяльність, формулювати завдання та очікувані результати, визначати терміни виконання проектної роботи, виконавців тощо (планування); 4) покроково здійснювати навчально-пізнавальні дії задля досягнення поставлених цілей (реалізація); 5) презентувати і захищати результати іншомовного проектування (презентація); 6) аналізувати та оцінювати результати іншомовної проектної діяльності щодо їх відповідності поставленим цілям (рефлексія). Формування іншомовних проектних умінь сприяє розвитку в школярів «умінь 21-го століття». **Труднощі проектного навчання ІМіК учнів ЗЗСО** зумовлені такими чинниками: 1) необхідність здійснення вчителем кропіткої роботи з планування, організації, реалізації та контролю іншомовної проектної діяльності школярів (визначення проблематики майбутнього проекту, можливих форматів кінцевого продукту, цілей проектного навчання, умінь, навичок, знань і стратегій, які слід формувати/розвивати в учнів, добір навчального матеріалу, розроблення проектних вправ і завдань, уточнення форм, критеріїв, інструментів і засобів контролю проектної роботи школярів, встановлення контактів із зовнішніми експертами, знаходження потрібних джерел інформації, забезпечення освітнього процесу необхідними матеріалами і засобами, координування дій усіх учасників проектного навчання); 2) загроза вживання учнями рідної мови замість іноземної, особливо під час позакласної проектної роботи, потреба створення надійної моніторингової системи, яка б постійно забезпечувала іншомовну проектну діяльність школярів на всіх її етапах; 3) психологічні перешкоди (неготовність учнів до проектної діяльності, їхня недостатня мотивація, проблеми взаємовідносин під час групової взаємодії, нерівномірне завантаження учасників проектного колективу).

Лекція 1. Історія розвитку проектної технології навчання ІМіК. Етапи розвитку педагогічної проектної технології за кордоном та в Україні (з кінця XVI ст. і до сьогодні). Розробники проектної технології та їхні провідні ідеї. Проектна технологія навчання ІМіК, її роль та місце у формуванні особистості третього тисячоліття.

Лекція 2. Загальна характеристика проектної технології навчання ІМіК. Інтегративність та універсальність проектної технології навчання ІМіК. Іншомовна проектна діяльність. Проектне навчання ІМіК. Психологічні, дидактичні, методичні принципи проектного навчання ІМіК школярів. Вимоги до використання проектної технології в ЗЗСО. Ознаки проектної технології навчання ІМіК. Проектна компетентність. Особливості використання проектної технології в навчанні ІМіК учнів різного шкільного віку. Труднощі впровадження проектної технології навчання ІМіК у ЗЗСО.

Самостійна робота 1. Ознайомлення з *проектним портфелем майбутнього вчителя іноземної мови* як інструментом самооцінювання рівня професійної проектної компетентності. Укладання проектного портфеля з метою відстеження власного методичного і педагогічного проектного досвіду, систематизації знань і вмінь, накопичених протягом вивчення дисципліни. У проектному паспорті студент указує основні професійні характеристики і досягнення, у проектному дос'є містяться всі розроблені ним навчально-методичні матеріали. Проектний портфель доповнює мовний портфель майбутнього вчителя іноземної мови, є однією з форм організації самостійної професійно орієнтованої проектної діяльності студентів, засобом формування і розвитку в них рефлексивно-аналітичних умінь. За допомогою проектного портфеля студент може продемонструвати майбутньому роботодавцю свої професійні досягнення, готовність і здатність до формування в школярів «умінь 21-го століття». Для викладача дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» проектний портфель студента є одним зі збалансованих інструментів оцінювання ефективності методики викладання цього навчального курсу. Студенти можуть укладати проектний портфель майбутнього вчителя іноземної мови як лінійно (на паперових носіях), так і інтерактивно (в електронному вигляді).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ТИПОЛОГІЯ ПРОЕКТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІМіК УЧНІВ ЗЗСО

Тема 3. Методична типологія навчальних іншомовних проектів.

Цілі: 1) ознайомити студентів з ключовими поняттями (навчальний іншомовний проект; методична типологія проектів; методичний паспорт проекту; проблемна ситуація; проблемне завдання проекту; кінцевий продукт проекту; проектні вправи і завдання) та прикладами проектів; 2) сформу-

вати в студентів уміння аналізувати навчальні проекти з вітчизняних та автентичних підручників з іноземних мов, визначати їх проблемні завдання, цілі, типи, кінцеві продукти, а також уміння, навички, знання, стратегії, яких набувають школярі під час іншомовної проектної діяльності; добирати проекти і навчальні матеріали з різних авторитетних джерел для навчальних цілей; формулювати проблемні ситуації і завдання на матеріалах чинних шкільних підручників з іноземних мов; аналізувати методичні паспорти навчальних іншомовних проектів.

Основні поняття: навчальний іншомовний проект; методична типологія проектів для навчання ІМіК учнів ЗЗСО; проблемна ситуація; проблемне завдання проекту; цілі проекту; кінцевий продукт проекту, проектна вправа; проектне завдання; методичний паспорт проекту.

Основні проблеми: поняття проекту в методиці навчання ІМіК; підходи до класифікування навчальних проектів; методична типологія іншомовних проектів; проекти на різних ступенях шкільної освіти; визначення цілей навчального іншомовного проекту; формулювання проблемної ситуації та проблемного завдання проекту; поняття проектної вправи та проектного завдання; функціональне призначення і структура методичного паспорта проекту.

Провідні ідеї. **Навчальний іншомовний проект** є комплексом проектних вправ і завдань для організації творчої, дослідницької, самостійної, іншомовної комунікативної діяльності школярів з метою розв'язання цікавої та практично значущої проблеми, результатом якої є створення конкретного продукту. Різні підходи до класифікування проектів інтегруються в єдину **методичну типологію проектів** для навчання ІМіК учнів ЗЗСО [5], у якій за дев'ятьма типологічними ознаками виокремлено 24 типи проектів. **Методичний паспорт** навчального іншомовного **проекту** являє собою документ, у якому ідентифікується певний проект, і складається з опису параметрів, що характеризують його в загальних рисах. Структура методичного паспорта навчального іншомовного проекту представлена такими складниками, як назва (тема) проекту, клас або шкільний вік учнів, для яких пропонується проект, тип проекту, цілі проекту, формат проектного продукту, проблемна ситуація та проблемне завдання проекту, кількість учасників проекту та їхні ролі, етапи проектування та основні види і завдання іншомовної проектної діяльності школярів на цих етапах, способи презентації проектного продукту, критерії та інструменти оцінювання результатів проектного навчання ІМіК.

Проблемна ситуація – сукупність умов, які стимулюють і визначають зміст позамовних та іншомовних мовленнєвих дій учнів, спрямованих на розв’язання проблемного завдання проекту. **Проблемне завдання** – проектне іншомовне пошуково-пізнавальне завдання, у процесі виконання якого учні самостійно знаходять спосіб розв’язання проблеми, описаної в проблемній ситуації, та набувають нових знань, умінь і стратегій. **Продукт проекту** – оформлений певним чином кінцевий результат іншомовної проектної діяльності школярів.

Лекція 3. Методична типологія навчальних іншомовних проектів. Поняття проекту в методиці навчання ІМіК. Підходи до класифікування проектів. Методична типологія навчальних іншомовних проектів. Приклади проектів. Методичний паспорт проекту і його структура. Приклади методичних паспортів проектів. Визначення вмінь, навичок, знань, стратегій, яких набувають школярі в результаті іншомовного проектування. Добір навчальних матеріалів для розроблення іншомовних проектів. Формулювання проблемних ситуацій і завдань для іншомовної проектної роботи учнів різного шкільного віку. Поняття іншомовної проектної вправи та проектного завдання. Приклади проектних вправ і завдань.

Практичне заняття 1. Ознайомлення з прикладами навчальних проектів для оволодіння ІМіК на різних ступенях шкільної освіти. Визначення міжпредметних зв’язків, проблематики, цілей, типів і кінцевих продуктів проектів у вітчизняних та автентичних підручниках з іноземних мов. Визначення вмінь, навичок, знань, стратегій, які формуються або розвиваються в школярів у процесі виконання наведених прикладів проектів. Аналіз методичних паспортів іншомовних проектів.

Самостійна робота 2. Добір навчальних матеріалів для створення власного проекту на матеріалі чинного шкільного підручника з іноземної мови з урахуванням вікових особливостей учнів і для укладання методичного паспорта цього проекту. Продовження укладання проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ ІМіК У ЗЗСО

Тема 4. Етапи і моделі іншомовного проектування.

Тема 5. Використання цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК.

Тема 6. Проекти в іншомовній позакласній діяльності школярів.

Цілі: 1) ознайомити студентів з ключовими поняттями (взаємопов’язане навчання всіх видів іншомовного спілкування; етапи і моделі іншо-

мовної проектної діяльності; інтерактивні методи і прийоми; «скафолдинг»; навчальна підказка; види цифрових технологій; дидактичний потенціал цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК; веб-проект; веб-квест; позакласна іншомовна проектна діяльність; довготривалий дослідницький проект; телекомунікаційний проект); 2) сформувати в студентів уміння розробляти проектні вправи, завдання та навчальні підказки для взаємопов’язаного навчання всіх видів іншомовної мовленнєвої діяльності на різних етапах проектування, використовуючи відповідні моделі організації іншомовної проектної діяльності учнів; методично коректно і творчо застосовувати в проектному навчанні ІМіК інтерактивні та цифрові технології; створювати веб-проекти, використовуючи необхідні цифрові технології; розробляти проекти для організації позакласної іншомовної діяльності школярів, враховуючи їхні вікові особливості; створювати довготривалі дослідницькі проекти; укладати методичні паспорти навчальних і позакласних іншомовних проектів; залучати учнів до участі в міжнародних телекомунікаційних проектах.

Основні поняття: взаємопов’язане проектне навчання всіх видів іншомовного спілкування; підготовчий, виконавчий, презентаційний, підсумковий етапи іншомовної проектної діяльності; лінійна та інтегративна моделі іншомовного проектування; інтерактивні методи і прийоми іншомовного проектного навчання; «скафолдинг»; навчальна підказка; види цифрових технологій та їхні функції в проектному навчанні ІМіК; веб-проект; веб-квест; структура веб-квесту; типи веб-квестів; позакласна іншомовна проектна діяльність; довготривалий дослідницький проект; міжнародний телекомунікаційний проект.

Основні проблеми: організація взаємопов’язаного проектного навчання всіх видів іншомовної мовленнєвої діяльності; етапи і кроки іншомовного проектування; ролі та функції учнів і вчителя на всіх етапах іншомовного проектування; лінійне та інтегративне моделювання іншомовної проектної діяльності учнів; використання інтерактивних технологій у проектному навчанні ІМіК; поняття «скафолдингу»; роль і функції навчальних підказок в організації іншомовної проектної діяльності школярів; способи застосування цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК; поняття веб-проекту; використання веб-квестів у проектному навчанні ІМіК; організація позакласної іншомовної проектної діяльності учнів ЗЗСО; підготовка позакласного іншомовного довготривалого

дослідницького проекту; участь школярів у міжнародних телекомунікаційних проєктах.

Провідні ідеї. Іншомовна проєктна діяльність школярів відбувається на **підготовчому, виконавчому, презентаційному і підсумковому етапах**. На всіх етапах широко застосовуються педагогічні *інтерактивні неігрові та ігрові технології*: «кейс-стаді», «круглий стіл», «дискусія», «евристична бесіда», «мозковий штурм», «піраміда», «дерево рішень», «опитування», «рольова гра», «ділова гра», «драматизація», «фокус-група», «акваріум», «ажурна пилка», «карусель», «інтерактивна екскурсія», «відкритий мікрофон», «дебати», «форум», «симпозіум», «конгрес», «експертна комісія», «синквейн» та ін. **Учитель проєктного навчання** виконує *функції* мотиватора, консультанта, помічника, координатора, експерта, іноді – учасника проєктної команди. Кожний учень має певну *роль* у проєктному колективі, наприклад: «ініціатор», «шукач інформації», «посередник», «розробник», «спостерігач», «підбадьорювач», «організатор», «секретар», «випробувач», «пояснювач», «примирювач», «керівник», «актор», «оратор», «художник», «дизайнер», «письменник», «редактор», «коректор», «журналіст», «дослідник», «історик», «слідчий», «суддя», «технічний експерт» та ін. залежно від певної ситуації групової взаємодії в проєктному навчанні та відповідно до видів завдань, які школяр виконує на різних етапах проєктної діяльності. **Лінійна модель іншомовного проєктування** – це синтетичний спосіб організації проєктної діяльності школярів, коли іншомовна мовленнєва підготовка учнів передуює виконанню всіх проєктних вправ і завдань, а проєктний продукт створюється наприкінці певного навчально-тематичного циклу. **Інтегративна модель іншомовного проєктування** – це аналітичний спосіб організації іншомовного проєктування, коли іншомовна мовленнєва підготовка учнів безпосередньо інтегрована в процес виконання всіх проєктних вправ та завдань і створення проєктного продукту здійснюється протягом усього навчально-тематичного циклу. **Скаффолдинг (scaffolding)** – керування за допомогою різних формівних інструментів самостійною навчально-пізнавальною діяльністю учнів з виконання завдань, які перевищують їхні можливості, виводячи їх до «зони найближчого розвитку» (за Л. С. Виготським). **Цифрові технології** охоплюють освітньо-наукові та автентичні інтернет-ресурси, медіасховища, веб-платформи, шаблони, програми для створення та візуалізації навчальних матеріалів, розроблення контрольних

завдань різних форматів, управління навчальним інформаційно-комунікаційним середовищем. Використання цифрових технологій сприяє кращому запам'ятовуванню учнями навчальної інформації завдяки її візуалізації, підвищує емоційне залучення та мотивацію школярів, інформативність та інтенсивність навчання, оптимізує роботу учнів з навчальними матеріалами, надає можливість учителю застосовувати інтерактивні форми роботи школярів, здійснювати швидкий зворотний зв'язок з ними, реалізовувати проблемний та ігровий підходи до навчання, організовувати самостійну, дослідницьку, проєктну, групову діяльність учнів, синхронний та асинхронний контроль цієї діяльності, само- та взаємооцінювання, тобто допомагає робити проєктне навчання інформаційним, інтерактивним, мультимедійним, ігровим, нелінійним (докладніше про дидактичні властивості цифрових технологій див. у [4]). **Веб-квест** – це організаційно-ігровий (рольовий) веб-проєкт з проблемним завданням, для виконання якого школярі використовують запропоновані вчителем або дібрані учнями під наглядом учителя інтернет-ресурси. Використання сучасних мультифункціональних цифрових технологій в іншомовному проєктному навчанні ІМіК вимагає від учителя предметно-педагогічного рівня сформованості його інформаційно-комунікаційної компетентності [4].

Лекція 4. Етапи і моделі іншомовного проєктування. Взаємопов'язане проєктне навчання всіх видів іншомовного спілкування. Етапи і моделі іншомовного проєктування. Використання інтерактивних технологій у проєктному навчанні ІМіК учнів ЗЗСО. Ролі та функції учнів і вчителя на етапах іншомовної проєктної діяльності. Приклади проєктних вправ і завдань на різних етапах іншомовного проєктування.

Практичне заняття 2. Аналіз прикладів навчальних іншомовних проєктів для учнів різного шкільного віку з метою визначення проблематики, цілей, типів, кінцевих продуктів проєктів, етапів, моделей проєктування, типів і видів проєктних вправ та завдань, навчальних прийомів, ролей та функцій учнів і вчителя. Аналіз методичних паспортів наведених проєктів.

Самостійна робота 3. Продовження добору навчальних матеріалів для розроблення на базі чинного шкільного підручника з іноземної мови проєкту з урахуванням вікових особливостей учнів. Формулювання цілей, проблемної ситуації і проблемного завдання проєкту. Визначення типу,

кінцевого проектного продукту, умінь, навичок, знань і стратегій, необхідних учням для виконання проектною роботи. Розроблення проектних вправ і завдань для підготовчого, виконавчого і презентаційного етапів за інтегративною моделлю організації іншомовної проектною діяльності школярів. Підготовка до презентації і захисту розробленого іншомовного проекту. Оприлюднення проекту в навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі з дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО». Ознайомлення з проектними роботами інших студентів. Підготовка до презентації та захисту розробленого навчального проекту й обговорення робіт інших студентів. Продовження укладання проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови.

Практичне заняття 3. Презентація і захист створеного навчального іншомовного проекту. Групове обговорення студентських робіт. Само- та взаємооцінювання представлених студентами проектів за критеріями, запропонованими викладачем.

Лекція 5. Використання цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК. Цифрові технології та їх види. Застосування цифрових технологій у плануванні, організації, реалізації, аналізі, координуванні, контролі та оцінюванні іншомовної проектною діяльності школярів. Приклади використання цифрових технологій у проектному навчанні ІМіК. Веб-проекти. Веб-квести, їх структура і типологія. Приклади іншомовних веб-квестів.

Практичне заняття 4. Ознайомлення з прикладами проектів для оволодіння ІМіК на різних ступенях шкільної освіти з використанням цифрових технологій. Визначення проблематики, цілей, типів, кінцевих продуктів, етапів наведених прикладів проектів, умінь, навичок, знань, стратегій, що формуються в школярів під час їх виконання, типів і видів проектних вправ та завдань. Аналіз видів цифрових технологій і способів їх застосування в наведених прикладах проектів. Ознайомлення з прикладами навчальних іншомовних веб-квестів. Визначення проблематики, цілей, структури і типів веб-квестів, їх кінцевих продуктів. Аналіз типів і видів проектних вправ та завдань, представлених у прикладах веб-квестів. Адаптування наведених веб-квестів для навчання ІМіК учнів українських ЗЗСО. Ознайомлення з веб-платформами, шаблонами, конструкторами та програмами для створення і публікації навчальних веб-квестів.

Самостійна робота 4. Добір навчальних матеріалів з метою розроблення іншомовного веб-квесту для учнів ЗЗСО. Створення веб-квесту за допомо-

гою обраних веб-платформ, шаблонів, конструкторів сайтів тощо. Оприлюднення розробленого веб-квесту в навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі. Ознайомлення з веб-квестами інших студентів. Підготовка до презентації і захисту власного веб-квесту та обговорення робіт інших студентів. Продовження укладання проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови.

Практичне заняття 5. Презентація і захист розробленого веб-квесту. Групове обговорення створених студентами веб-квестів. Само- та взаємооцінювання представлених робіт за запропонованими викладачем критеріями.

Лекція 6. Проекти в іншомовній позакласній діяльності школярів. Принципи проектною організації позакласної іншомовної роботи на різних ступенях навчання в ЗЗСО. Типи позакласних іншомовних проектів. Формати кінцевих продуктів позакласних проектів з ІМіК. Довготривалі дослідницькі проекти. Міжнародні телекомунікаційні проекти. Приклади позакласних іншомовних проектів.

Самостійна робота 5. Укладання методичного паспорта позакласного іншомовного проекту: формулювання цілей, проблемної ситуації і проблемного завдання; визначення типу проекту, його продукту; окреслення етапів проектною роботи і видів проектних вправ та завдань для кожного етапу; добір необхідних навчальних матеріалів; виокремлення об'єктів оцінювання позакласної іншомовної проектною роботи учнів. Оприлюднення укладеного методичного паспорта позакласного іншомовного проекту в навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі. Ознайомлення з методичними паспортами позакласних проектів інших студентів. Само- та взаємооцінювання студентських робіт за критеріями, запропонованими викладачем. Продовження укладання проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ В ПРОЕКТНОМУ НАВЧАННІ ІМіК

Тема 7. Система контролю та оцінювання іншомовної проектною діяльності учнів ЗЗСО.

Цілі: 1) ознайомити студентів з ключовими поняттями (функції, види, форми, суб'єкти, об'єкти, критерії, параметри, інструменти, засоби контролю в проектному навчанні ІМіК); 2) сформулювати в студентів вміння визначати об'єкти контролю; добирати й укладати навчальні матеріали для контролю та оцінювання процесу і результатів проектною навчання ІМіК; розробляти критерії та

параметри оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів різного шкільного віку; використовувати і розробляти різноманітні інструменти оцінювання; застосовувати мультифункціональні цифрові технології для організації контролю та оцінювання процесу і результатів проектного навчання ІМіК учнів ЗЗСО.

Основні поняття: система контролю та оцінювання в проектному навчанні ІМіК учнів ЗЗСО; функції, види, форми, суб'єкти, об'єкти, критерії, параметри, інструменти, засоби контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів; моніторинг процесу і результатів іншомовної проектної діяльності; неформальний описовий контроль; критерійне оцінювання; рефлексивно-аналітичні вміння; само- та взаємооцінювання; проектний портфель учня; зовнішнє оцінювання результатів проектного навчання ІМіК.

Основні проблеми: поняття системи контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності школярів; визначення функцій, видів, форм, суб'єктів, об'єктів, критеріїв, параметрів, інструментів, засобів контролю та оцінювання в проектному навчанні ІМіК учнів ЗЗСО; розвиток рефлексивно-аналітичних умінь школярів; розроблення критеріїв та параметрів оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів різного шкільного віку; створення інструментів оцінювання, в тому числі само- та взаємооцінювання; використання функціональних електронних засобів контролю та оцінювання результатів проектного навчання ІМіК.

Провідні ідеї. Контроль у проектному навчанні ІМіК за характером є неформальним, моніторинговим, рейтинговим, критерійним, описовим, що зумовлює використання інструментів оцінювання, відмінних від традиційних шкільних оцінок. Контроль представлений поточним, проміжним і підсумковим видами та виконує діагностичну (зворотного зв'язку), коригувальну, оцінювальну, навчальну, управлінську і розвивальну функції. **Система контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності** школярів являє собою сукупність суб'єктів, об'єктів, критеріїв, параметрів, інструментів і засобів прогнозування, спостереження, аналізу, діагностування, коригування, управління та оцінювання процесу і результатів проектного навчання ІМіК. **Суб'єктами оцінювання** іншомовної проектної діяльності виступають учитель, учні та зовнішні «експерти» (треті особи). **Об'єктами оцінювання** є діяльність учнів, діяльність учителя, зміст проектного навчання та кінцевий продукт іншомовного проектування. **Критерії оцінювання діяль-**

ності учнів і кінцевого продукту проектного навчання ІМіК включають такі параметри: 1) композиція, оформлення, повнота змісту, інформативність, якість розв'язання проблемних завдань, аргументованість, переконливість кінцевого продукту; 2) якість тексту проектної роботи (глибина змісту, повнота розкриття проблеми, зв'язність, послідовність, коректність мовного та редакційного оформлення); 3) використані способи проектної діяльності, стратегії розв'язання проблемного завдання, прийоми інформаційної діяльності, аналітико-дослідницькі прийоми, навчальні уміння і стратегії; 4) якість презентації (змістові параметри, ступінь впливу на аудиторію, артистизм); 5) внесок у проектну роботу кожного учасника проектного колективу; 6) взаємодія в групі та з учителем (спілкування, співробітництво, взаємопідтримка, ділові якості учасників проектного колективу, робота всього проектного колективу); 7) мовленнєві та навчальні уміння, стратегії, знання, які дістали розвитку під час і в результаті іншомовної проектної діяльності. **Критерії оцінювання діяльності вчителя** проектного навчання визначаються показниками прояву *проектної компетентності вчителя іноземної мови*: аналіз, планування, прогнозування, організація, реалізація, координація запланованої проектної діяльності школярів; рівень володіння іноземною мовою та здатність до іншомовної комунікації для досягнення поставлених методичних і педагогічних завдань; конструктивність самооцінювання; здатність адекватно оцінювати проектну діяльність учнів та її результати; готовність до рефлексії; зовнішні та внутрішні мотиви і вольові якості, що впливають на досягнення поставленої мети [1]. **Критерії оцінювання змісту проектного навчання ІМіК** співвідносяться з його складниками та охоплюють 1) використані методи, технології, прийоми, засоби навчання; 2) навчальні матеріали; 3) уміння, навички, знання, стратегії, прийоми, способи навчальної діяльності школярів; 4) вправи і завдання; 5) ролі, функції та взаємодію учнів і вчителя в проектному процесі. Використання в проектному навчанні ІМіК **інструментів** само- та взаємооцінювання спрямоване на розвиток рефлексивно-аналітичних умінь учнів ЗЗСО.

Лекція 7. Система контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності учнів ЗЗСО. Вимоги до контролю успішності іншомовної проектної діяльності школярів. Функції і види контролю в проектному навчанні ІМіК учнів ЗЗСО. Складники системи контролю та оцінювання в проект-

ному навчанні ІМіК. Приклади інструментів поточного та підсумкового контролю іншомовного проектування. Веб-квест як засіб перевірки та оцінювання рівня сформованості іншомовних умінь, навичок, знань і стратегій учнів. Електронні засоби контролю та оцінювання іншомовної проектної роботи школярів.

Практичне заняття 6. Аналіз прикладів інструментів поточного та підсумкового контролю іншомовної проектної діяльності школярів з метою визначення суб'єктів, об'єктів, критеріїв, параметрів, засобів оцінювання. Ознайомлення з методичними рекомендаціями щодо розроблення критеріїв та параметрів оцінювання проектних досягнень учнів з метою укладання холистичних та аналітичних оцінювальних шкал. Аналіз прикладів холистичних та аналітичних шкал. Ознайомлення з методичними рекомендаціями щодо розроблення аналітичних шкал оцінювання веб-квестів, створених для організації проектного навчання ІМіК учнів ЗЗСО, та аналіз прикладів таких шкал. Аналіз прикладів електронних засобів контролю та оцінювання результатів проектного навчання ІМіК.

Самостійна робота 6. Укладання за допомогою електронних шаблонів і конструкторів (Creating a rubric, ForAllRubrics, PBL checklists, Roobrix, Rubistar, Rubric machine, Rubric and rubric makers, QuickRubric, iRubric, ThemeSpark та ін.) холистичних та аналітичних шкал для контролю й оцінювання іншомовної проектної роботи учнів з веб-квестами, розробленими студентами в результаті виконання самостійної роботи № 4. Укладання з використанням он-лайн шаблону аналітичної шкали для оцінювання веб-квесту. Оприлюднення всіх розроблених шкал у навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі. Ознайомлення зі шкалами, розробленими іншими студентами. Підготовка до презентації, захисту та обговорення створених оцінювальних шкал. Продовження укладання проектного портфеля майбутнього вчителя іноземної мови.

Практичне заняття 7. Презентація та групове обговорення оцінювальних шкал, підготовлених у результаті виконання самостійної роботи № 6. Визначення об'єктів контролю, розроблення критеріїв оцінювання та укладання шкал задля оцінювання результатів роботи школярів з проектами, створеними студентами в результаті самостійної роботи № 3. Обговорення розроблених шкал у міні-групах. Само- та взаємооцінювання створених студентами веб-квестів для учнів ЗЗСО (самостійна

робота № 4) за оцінювальними шкалами, укладеними в результаті самостійної роботи № 6.

Самостійна робота 7. Укладання розгорнутого методичного паспорта навчального іншомовного проекту, розробленого в результаті виконання самостійної роботи № 3. Оприлюднення методичного паспорта проекту в навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі. Підготовка до написання модульної контрольної роботи. Завершення укладання та оформлення проектної портфеля майбутнього вчителя іноземної мови. Підготовка портфеля для демонстрації викладачеві. Якщо проектні портфелі уклалися в електронному вигляді, їх розташовують у навчальному інформаційно-комунікаційному середовищі з дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО».

Наведемо **приклад навчально-методичного завдання для самостійної роботи** студента: «Ви – майбутній учитель англійської мови – розробляєте веб-квест для організації англійської проектної роботи учнів (клас оберіть самостійно). Визначте тип веб-квесту, його проблематику, кінцевий продукт, а також уміння, навички, знання і стратегії, необхідні учням для виконання цього веб-проекту. Доберіть навчальні матеріали, якими будуть користуватися учні, розподіліть їх у відповідних частинах веб-квесту. Укладіть вступ (introduction), проблемну ситуацію із завданням (task) і порядок виконання (process) веб-квесту. Сформулюйте групові та індивідуальні ролі завдання для учасників веб-квесту. Розробіть проектні вправи і завдання з оволодіння цільовими англійськими вміннями і навичками. Запропонуйте потрібні навчальні підказки. Визначте критерії оцінювання процесу та результатів виконання веб-квесту і розташуйте їх у вигляді холистичної або аналітичної оцінювальної шкали в частині «оцінювання» (evaluation). Сформулюйте висновки (conclusion) веб-квесту. Скористайтеся будь-яким конструктором сайтів і створіть власний сайт або скористайтеся будь-якою веб-платформою і створіть на ній сторінку зі своїм веб-квестом. Повідомте викладачеві та іншим студентам URL-адресу опублікованого сайту або сторінки з веб-квестом. Будьте готові до обговорення створеного Вами веб-проекту на практичному занятті».

Наприкінці навчального курсу «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» кожний студент здає викладачеві проектний портфель майбутнього вчителя іноземної мови і виконує **модульну контрольну роботу**. Наведемо **приклади завдань трьох рівнів складності для модульної контрольної роботи**:

1. Коротко схарактеризуйте діяльність учнів і вчителя на підготовчому етапі іншомовного проектування.
2. Визначте проблематику, цілі, тип і кінцевий продукт проекту на тему «...» для учнів ... класу.
3. Укладіть методичний паспорт навчального проекту на тему «...» (за підручником «...» для ... класу): визначте цілі проекту; запропонуйте формат кінцевого продукту; сформулюйте проблемну ситуацію і проблемне завдання; назвіть уміння, навички, знання, стратегії, необхідні учням для виконання проекту; окресліть ключові дії школярів на чотирьох етапах проектування; наведіть іншомовні інструкції до одного проектного завдання на підготовчому та одного проектного завдання на виконавчому етапах; запропонуйте критерії оцінювання результатів проектної роботи учнів.

Критеріями оцінювання модульної контрольної роботи є відповідність змісту завдання, повнота розкриття питання, термінологічна коректність, точність виконання завдання, мовна коректність відповіді.

Залік з навчальної дисципліни «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО» складають лише ті студенти, чия успішність є меншою за 60%. Наведемо *прикладі питань до заліку*, мета якого – перевірити рівень засвоєння теоретичних знань і рівень володіння професійно-методичними вміннями в межах тематично-змістових модулів, окреслених вище.

1. Дайте визначення навчального іншомовного проекту.
2. Наведіть три приклади використання інтерактивних методів для презентації учням проблемної ситуації проекту.
3. Розробіть аналітичну шкалу для оцінювання усної іншомовної презентації результатів групової проектної діяльності старшокласників.

Результати дослідження. Отже, у цій публікації ми схарактеризували структуру і зміст розробленої нами навчальної дисципліни професійно-методичної підготовки майбутніх учителів іноземних мов «Проектна технологія навчання ІМіК учнів ЗЗСО», визначили мету і завдання дисципліни, виокремили професійно-методичні знання та вміння майбутніх учителів іноземних мов, необхідні їм для ефективного планування, прогнозування, організації, реалізації та контролю іншомовної проектної діяльності школярів, описали чотири тематичні модулі дисципліни, до яких входять лекційні і практичні заняття, а також самостійна позааудиторна робота студентів, навели приклади навчально-методичних завдань для самостійної роботи, модульної контрольної роботи і заліку.

Перспективи подальших розвідок у напрямі наукової проблеми, розглянутої в цій статті, вбачаємо в розробленні спеціального навчального курсу з професійно-методичної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до використання проектної технології в навчанні ІМіК студентів закладів вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гулянец С. Б. Формирование проектной компетенции учителя иностранного языка в вузе : автореф. дис. ... на соискание учен. степени канд. пед. наук : 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / С. Б. Гулянец. – М., 2013. – 26 с.
2. Закон України про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
4. Титова С. В. Цифровые технологии в языковом обучении : теория и практика : [учеб. пособ.] / С. В. Титова. – М. : Эдитус, 2017. – 240 с.
5. Устименко О. М. Типологія проектів у навчанні іноземних мов / О. М. Устименко // Молодий вчений : науковий журнал. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика». – 2016. – № 2(29). – С. 347–352. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/83.pdf>.
6. Skills for today research series [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.p21.org/our-work/4cs-research-series>.

REFERENCES

1. Gulijanc S. B. Formirovanie proektnoj kompetencii uchitelja inostrannogo jazyka v vuze : avtoref. dis. ... na soiskanie uchen. stepeni kand. ped. nauk : 13.00.08 "Teorija i metodika professional'nogo obrazovanija" / S. B. Gulijanc. – M., 2013. – 26 s.
2. Zakon Ukrainy pro osvitu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 liutoho 2018 roku No.87 "Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu pochatkovoї osvity" [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.
4. Titova S. V. Cifrovye tehnologii v jazykovom obuchenii : teorija i praktika : [učeб. posob.] / S. V. Titova. – M. : Jeditus, 2017. – 240 s.
5. Ustymenko O. M. Typolohiia proektiv u navchanni inozemnykh mov / O. M. Ustymenko // Molodyj vchenyj : naukovyj zhurnal. – Kherson : Vydavnychyj dim "Hel'vetyka". – 2016. – № 2(29). – S. 347–352. – Rezhym dostupu: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/83.pdf>.
6. Skills for today research series [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.p21.org/our-work/4cs-research-series>.

Отримано 06.05.2018 р.